

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Gospodarska konferenca v Londonu.

Gospodarski odsek Zveze narodov v Zenevi je sestavil ter objavil statistiko svetovne trgovine do konca marca 1933. Objavljene številke dokazujejo, da se je svetovna trgovina v 1. četrtletju letošnjega leta zopet zmanjšala. Gospodarski odsek je proučil uvozno in izvozno trgovino 49 držav, ki tvorijo 90% celokupne mednarodne trgovine. Skupna vrednost izvozne in uvozne trgovine teh držav v 1. četrtletju 1933 je znašala samo 35% trgovine l. 1929. Zadnja 4 leta je svetovna trgovina, ako izvzamemo zadnje četrtletje 1932, v stalnem padanju. Dočim je v 1. četrtletju 1929 skupna vrednost izvozne in uvozne trgovine znašala 15.289 milijonov zlatih dolarjev, je svetovna trgovina v 1. četrtletju 1933 padla na 5381 milijonov zlatih dolarjev, torej skoro na eno tretjino. Kar se tiče količinski blaga, je nazadovanje manjše nego po vrednosti. Po količinski je svetovna trgovina leta 1930 padla za 7%, leta 1931 za 10%, leta 1932 za 15% v primeri z letom 1929. Za letošnje leto je ugotovljeno zopetno nazadovanje po vrednosti, pa tudi po količinski blaga.

Te številke dokazujejo, kako potrebna je bila svetovna gospodarska konferenca v Londonu, ki ji je bil namen: poživitev svetovnega gospodarstva ter svetovne trgovine. Svojega namena ta konferenca ni dosegla, kakor tudi ne njena prednica pred 11 leti: svetovna konferenca v Genovi leta 1922. Razlog obojnega neuspeha je isti: sebičnost posameznih držav, ki je tolika, da je nemogoče, izravnati križajoče se interese poedinih držav. Pada svetovno gospodarstvo, pada svetovna trgovina, samo-

pašnost držav pa narašča in z njo narašča neurejenost svetovnega gospodarstva in zmeda na svetovnem trgu. Človeštvo je stavilo velike nade v gospodarsko konferenco v Londonu, zato je splošno razočaranje tem večje.

Velesile, ki so v prvi vrsti poklicane za žrtve na področju ozdravljenja svetovnega gospodarstva, gledajo vsaka samo na lastne interese. Znana je uloga, ki jo je igrala Amerika — Zedinjene države — na londonski konferenci. Njen namen je sanacija (ozdravljenje), vendar ne svetovnega gospodarskega stanja, marveč sanacija Amerike na stroške Evrope. To sanacijo bi naj prineslo razvrednotenje dolarja, ki ga je izvršila ter ga vzdržuje država sama. Razvrednoteni dolar naj bi poživil ameriško gospodarstvo (proizvodnjo in trgovino), kar je v precejšnji meri že storil. Kakor si je Amerika na londonski konferenci zamašila ušesa proti zahtevi po mednarodni ureditvi valut posameznih držav, brez katere je prenovitve in poživitev mednarodne trgovine skoro nemogoča, tako se je kazala popolnoma gluho v nekem drugem velevažnem vprašanju. In to je vprašanje dolgov Evrope Zedinjenim državam. Stališče Amerike je slejkoprej: Evropa, plačaj! Vsled ameriškega stališča je točka za točko izpadla kot neobdelana iz konferenčnega programa. Na jesen bodo konferenco s programom vred najbrž prenesli v Zenevo, kjer vlada, kakor upajo, boljše ozračje za uravnavo mednarodnih težav in rešitev mednarodnih vprašanj.

Schulverein — Südmark in Avstrija.

Nekdaj sta bili dve društvi: 1. Nemški Schulverein, 2. Südmarka. Po svetovni vojni sta se združili ter tvorita samo eno društvo. Ti dve društvi sta bili ter še sta organizacija zagrizenega vsenemštva, katero teži za ponemčevanjem Slovanov. Njun namen je bil z agitacijo in osobito z bogatimi gmotnimi sredstvi podpirati in pospeševati ponemčevanje nekdanjih avstrijskih Slovanov, zlasti Slovencev. Štajerski in koroški Slovenci imamo ti dve društvi v živem spominu, ker smo proti njima vodili težak boj za obrambo našega slovenskega življa osobito na mejah našega narodnega ozemlja.

Schulverein in Südmarka sta delovala na avstrijskem ozemlju, pa ne v

avstrijskem, marveč v vsenemškem duhu. Njih ideal je bila pruska pikelhauha, oboževani njihov vzor je bil Bismarck, njihova najljubša trobojnica je bila frankfurtarica (črno-rdeče-rumena trobojnica). Njih končni cilj je bil: Velika Germanija od Severnega in Vzhodnega morja do Jadrana.

Tudi v povojni Avstriji ti dve — sedaj zedinjeni — društvi svojega mišljenja nista spremenili. Ne gre njima za Avstrijo in njeno obrambo proti Hitlerjevi Nemčiji, marveč za čimprej udejstveno Veliko Nemčijo. Zato sta v sedanjih hrbih med Nemčijo in Avstrijo proti poslednji izvršili zahrbtni napad. Vložili sta namreč tožbo na civilnem sodišču zoper avstrijsko državo radi odškodni-

ne 1.021.158 šilingov, odnosno še 165.962 šilingov radi tega, ker je avstrijska republika pristala, da so jugoslovanske oblasti zaplenile in zasedle šole in domove, ki sta jih imei ti dve društvi na ozemju bivše Spod. Štajerske in Kranjske. Nemški Schulverein navaja v tožbi, da je imel na Spodnjem Štajerskem in Kranjskem nad 30 zasebnih šol, otroških vrtcev, domov itd. Südmarka pa ugotavlja, da je njena posestna vrednost na sedanjem jugoslovanskem ozemlju znašala 165.962 šilingov. Avstrijska republika se je v sporazumu v Hagu dne 28. junija 1930 obvezala, da ne zahteva ne za sebe ne za svoje državljanje — lastnike šolskih poslopij ter drugih stavb — na ozemlju bivše Spod. Štajerske in Kranjske nobeno odškodnino. Iz tega razloga vlagata omenjeni društvi tožbo zoper državo. Sodišče je sklenilo, dati avstrijski državi rok, da se izjavi radi te tožbe. Najboljši odgovor države bi kajpada bil razpust teh dveh zagrizenih, v službi hitlerijanstva in vsenemštva stoječih društev. Kar bi že davno morala storiti stara Avstrija, naj ne zanemari storiti nova Avstrija v samoozrambi proti vsenemštvu, ki razjeda njene temelje.

Pakt (pogodba) štirih velesil, o katerem smo že obširno pisali, je bil podpisan dne 15. julija predpoldne v palači Venezia v Rimu. Podpisali so ga za štiri države njih v Rimu bivajoči poslaniki.

Hitler čistoplemenski Nmec? Narodni socialisti smatrajo nemško raso (pleme) kot prvo na svetu. Kaj popolnejšega seveda sam vsemogočni Bog ne bi mogel ustvariti, kakor je čistokrvni Nmec. Težava pa je v tem, kje najti to nemško čistokrvnost. Prusi, ki jih narodni socializem smatra za najbolj strumne Nemce in za hrbtnico nemštva, so najdalje od nemške čistokrvnosti, ker so ponemčeni Slovani. Samemu voditelju Hitlerju se je pripetila nezdoga, da se je med njegove prednike pomešala tudi »nečista« kri. V Avstriji sedaj podrobno preiskujejo Hitlerjev rod v njegovih prednikih. O uspehih te preiskave poročajo avstrijski listi. Dognalo se je, da se je Hitlerjev oče do 40. leta pisal »Schicklgruber«. V dokaz služi uradni matični izpisek občine Braunau ob Inu, podpisan od župana dr. Friderika Leisnerja, ki

pravi: »Alojz Hitler (oče državnega kanclerja) se je prej pisal Schicklgruber, ter je bil vsled odloka c. kr. okrajnega glavarstva v Mistelbachu z dne 6. jan. 1877, št. 112, prepisan na ime Hitler. Baje radi dedščine.« Za kakšno dedščino gre? Navedeni matični izpisek kaže pot, po kateri je ta dedščina prišla, ko navaja, da je bila babica Hitlerjeva (mati njegove matere) rojena Hitler. Odkod je prišla ta Hitlerca? Židovska verska občina v Polni v sedanji poljski državi uradno poroča, da se je nekaj članov židovske rodbine Hitler pred nekaj desetletji preselilo v Avstrijo. Dokazano je, kakor poročajo avstrijski časniki, da je neka Klara Hitler, ki je bila rojena leta 1821 v Polni ter je zapisana v židovskih matrikah, se z drugimi židovskimi člani rodbine Hitler preselila v Avstrijo ter se naselila v Spitalu. To je tisti majhni kraj, kjer je Ivana Hitler (babica državnega kanclerja) se poročila s kmetom z imenom Pölzl. Iz tega zakona se je rodila Klara Pölzl, ki se je poročila z imenovanim kmetom Schicklgruberjem ter je postala mati sedanjega nemškega državnega kanclerja. Da bi prišel do Hitlerseke

dedščine, je Schicklgruber svoje ime spremenil na ime Hitler. Potemtakem teče v žilah voditelja narodnih socialistov, ki so propovedniki nemške čisto krvnosti, kri poljskih židov. Zanimivo in neprijetno!

Novi zakoni v Nemčiji — obveznost hitlerjevskega pozdrava. Hitlerjeva vlada je sprejela zadnji čas tri nove zakone: Zakon o zaplenbi premoženja komunistov iz maja se razširi na imet je socijalno-demokratske stranke ter njenih organizacij. Zaplenilo se bode premoženje onih organizacij, katerih pripadniki hujskajo v inozemstvu proti Nemčiji, ali se udeležujejo proti državi. — Drugi zakon govori o odvzetju državljanstva državljanom v inozemstvu, če so se s svojim postopanjem pregrešili proti dolžnostim zvestobe do države in nemškega naroda in če so škodovali nemškemu interesom. — Tretji zakon prepoveduje snovanje novih strank. Vsak poskus snovanja nove stranke se bo smatral kot veleizdaja. — Notrajni minister dr. Frick je odredil hitlerjevski pozdrav (dvig desnice) kot splošen nemški pozdrav.

POLENA SVETU KATOLIŠKEM

Münchenski kardinal interniran. — Münchenski nadškof kardinal Faulhaber je jako borbena narava ter je z vso odločnostjo pobijal narodni socializem. Hitlerjevi mu tega niso nikdar odpustili, marveč se vedno trudijo, kako bi se na njem maščevali. Ko je bilo teden po Binkoštih v Münchenu veliko zborovanje katoliških rokodelskih pomočnikov, ki so ga hitlerjanska divjaštva onemogočila, so hitlerjevske napadalne čete zaprele kardinalu, da ga bodo obesili, čim se pojavi v cerkvi. Bavarsko notranje ministrstvo je kardinalu sporočilo, da bo zaplenilo vsa cerkvena posestva. Kardinal je proti temu slovesno protestiral ter je izjavil, da bo, ako se zaplenitev izvrši, odgovoril z interdiktom — z zabrano službe božje, delitve sv. zakramentov in izvrševanja cerkvenih obredov. To je pomagalo. Zaplenba cerkvenega imetja se ni izvršila. Bavarsko notranje ministrstvo pa si je hotelo svojo jezico ohladiti nad kardinalom s tem, da ga je hotelo dati zapreti na nekem kraju blizu mesta München. Ko je zvedel za to voditelj Adolf Hitler — istočasno je tudi zvedel, da hočejo narodno-socialistični gorečniki zapreti tudi centurmskega voditelja in bivšega kanclerja dr. Brüninga — je oboje prepovedal. Vendar pa je münchenki kardinal interniran v svojem stanovanju, odkoder se ne sme giniti. Pred durmi nadškofove palače stoje na stalni straži narodno-socialistični napadalni oddelki.

Framasoni v Palestini. Framasoni ali svobodni zidarji so tajna organizacija ljudi, ki hočejo — od tod imajo ime — sezidati zgradbo človeške družbe brez Boga in vere. So protivniki vsake vere, katoliški veri pa so vprav sovražniki. Naselili so se ti ljudje po vseh državah sveta ter povsod ustanovili svoje

tajne organizacije, ki se imenujejo lože. Te so prave podpihovalnice sovraštva proti katoliški Cerkvi. Če se je v kakšni državi pojavil pokret za laizacijo — poposvetnjačenje javnega življenja, za izrinjenje Cerkve in njenega vpliva iz javnosti, vir in začetek tega pokreta je bil v framasonski loži. Tako je bilo pred tremi desetletji v Franciji, tako je v Mehiki, tako je v Španiji, tako je drugod... Ti protivniki krščanstva in zlasti katolištva so se vgnezdili povsod, in tudi v sveti deželi. Nedavno so katoliški listi v Franciji objavili statistiko framasonstva v Palestini. Vseh framasonskih lož v sveti deželi je 23, polovica jih je v Jeruzalemu. Nekatere so povse židovske, druge angleške, tretje mešane. V židovskih se kajpada delajo kupčije ter izvršujejo čenarni posli, toda kujejo se tudi politični načrti ter se delajo naklepi, kako pretvoriti Palestino v nacionalno judovsko državo. Angleškimi ložam v Palestini je skupno z židovskimi, da silno čislajo kralja Salomona. Koncem svetovne vojne so častniki polka, ki je bil štabioniran v Jeruzalemu, na prostoru, kjer je nekdanj stal Salomonov tempelj ter zdaj stoji sloveča Omarjeva mošeja, priredili z dovoljenjem muslimanskih Arabcev framasonsko svečanost. Nakane, ki jih ima framasonstvo v Palestini z deželo, ki je kot domovina Odrešenika vsem kristjanom sveta, so protivne krščanstvu, osebno še katolištvu.

Mealhi s sv. Bernharda v Aziji. Početkom 11. stoletja — torej pred 900 leti — je ustanovil sv. Bernard Mentonski († 1008) na gorah Velikem in Malem sv. Bernhardu meniško naselbino, ki naj bi bila zavetišče za številne potnike, ki tamkaj potujejo preko Alp. Bernhardsko veliko gostišče je bilo izrednega pomena za ljudi, ki so potovali iz Nemčije ali Francije ali iz drugih evropskih pokrajin v Italijo ali pa v obratni smeri. Jako nevarni so bili potnikom snežni zameti, ki so globoko zametli alpske prelaze. Če je kak potnik zabredel v

snežni vrvež, je bil gotovo zgubljen, ako mu ni prišel kak pater na pomoč. V to svrhu so si patri vzredili posebne pse (Bernhardince), ki so prinesli ponesrečencem prvo pomoč ter z glasnim laježem priklicali patre in brate, da so rešili ponesrečenega človeka. Samo eden teh psov — sedaj je nagačen v švicarskem mestu Bernu — je rešil 40 ljudem življenje. Dandanes, ko je toliko prometnih sredstev na razpolago, ljudje ne potujejo več peš preko Alp. Zato je gostišče na sv. Bernhardu zgubilo tamkaj svoj pomen. Da bi pa vendar nadaljevali tradicije (izročila) svojega reda, so patri sklenili napraviti gostišče v krajih, kjer ljudje še veliko potujejo peš ali pa na živini in kjer jim v slučaju nesreče nihče ne nudi pomoči. Ti kraji so v Srednji Aziji na visoki planoti Tibet pod največjim gorovjem sveta, pod Himalajo. Dva patra: Melly in Coquoz, sta z dvema bratoma odpotovala pred nekaj meseci v Tibet, da tam zgradita gostišče po vzoru onega na Velikem sv. Bernhardu. Iz Azije sta pisala svojemu redovniškemu predstojniku pismo, v katerem poročata, da sta srečno prišla v Tibet. Dne 1. aprila sta dospela do tistega mesta visoko v gorah, kjer bosta zgradila samostansko naselbino. Patra in tudi oba samostanska brata se pridno učijo jezik tamošnjega ljudstva. Obenem pa skrbno izdelujejo načrt za zgradbo gostišča. Težave so velike že radi tega, ker tamkaj ni dovolj gradbenega materila ter ga morajo na živalih prinašati od drugod. Pogumni menihi pa bodo premagali vse težave ter upajo, da se jim bo kmalu posrečilo zgraditi gostišče, kjer bodo poganskim potnikom skazovali dobroto, ki so jih stoletja skazovali krščanskim potnikom na Velikem sv. Bernhardu.

Veliki romarski shod na Svetih gorah — župnija Sv. Peter pod Svetimi gorali — bo v soboto dne 5. avgusta t. l. Že v petek dne 4. avgusta, bo na Svetih gorah ob 10. uri sejmska sv. maša, zvečer pa večernice. V soboto dne 5. avgusta bo na Svetih gorah večje število duhovnikov, vsled česar se začnejo svete maše že rano zjutraj. Ob 7. in ob pol 11. uri božeta pridigi in sv. opravilo s sv. blagoslovom. Na razpolago bo dovolj spovednikov. — Častilci Marijini! Težki so časi, v katerih živimo. Naš rod takšnih ne pomni. Marsikdo klone pod silo razmer. Nevpogljiv in neomahljiv je le oni, ki mu je vse življenje zasidrano v Bogu, oni, ki se krepča iz neusahljivih vrelcev svete vere. Vsi rabimo novih moči v teh razruvanih časih in izprositi si jih bodemo pri Njej, ki vas vsa radostna pričakuje — pri svetogorski Kraljici. Ne preslišimo njenega vabila, temveč pridimo od blizu in daleč pred Njen prestol, in potolaženi, okrepani se bomo vrnili z blagoslovom Njenega Sina na svoje domove.

GORA OLJKA V SAVINJSKI DOLINI.

Ob obletnici strašnega požara na Gori Oljki, ki je skoro popolnoma uničil znamenito romarsko cerkev, katero nazivljejo katoliški Slovenci »biser Sav. doline«, se je širši odbor za obnovo cerkve na Gori Oljki sestel k seji, da pregleđa dosedanje delo in napravi načrte za bodočnost. Ogromno delo se je že izvršilo in je zahtevalo mnogo truda ter